

SPOLEČNÁ CESTA K OŽIVENÍ CÍRKVE VIII.

Jak se církev dostala k majetku?

Nepřátelé církve v souvislosti s restitucemi někdy říkají, že církev majetek nakradla, nebo zabrala nekatolíkům po Bílé hoře. Historickou skutečností je, že ve 14. století patřila církvi téměř třetina obdělávaných pozemků v Čechách. Za husitských válek i za reformace o řadu pozemků přišla. Jen některé získala později zpět.

Mnohé obce rády slaví výročí nejstarší písemné zmínky o obci. Bývá to třeba na základě soupisu církevního majetku. Například olomoucký biskup Zdík roku 1131 vyjmenovává 82 celých vesnic a 261 popluzí, které patří k biskupskému kostelu. Některé kláštery dostávaly pozemky od panovníka s úkolem zúrodnit je a pomáhat společnosti nejen v oblasti duchovní, výchovné, vzdělávací, sociální, ale i kulturní. Je pravda, že chápání vlastnictví se v dějinách vyvíjelo, a proto musíme každou dobu posuzovat tehdejší stupněm vývoje.

Všimněme si jednoho ze zdrojů farního majetku, který řeší současná církev. Naši předkové často odkazovali farnostem a kostelům své majetky, které sloužily k obživě kněží, nebo údržbě kostelů (farní pole či lesy). V darovacích smlouvách bývaly dohodnuty závazky vůči dárčům, nejčastěji pravidelné sloužení mší svatých za duše zemřelých dárců. Povinnost slavení mší svatých za dárce trvala, dokud měl obdarovaný z daru užitek.

Po zabránění církevního majetku státem v roce 1948 církev neměla z tohoto majetku žádný užitek. Proto nemusela plnit povinnosti plynoucí z darů. V restitucích se některé majetky vrátily, za některé byla proplacena finanční náhrada. Protože z nich má církev zase užitek, oživila i povinnost modlitby za zemřelé dárce. Protože ale dnes už není možné dohledat jednotlivé smlouvy, obrátili se čeští a moravští biskupové na Svatý stolec s prosbou o řešení.

Svatý stolec stanovil, že každý kněz, který stojí v čele farnosti (V případě, že spravuje více farností, pak se počítá jen jedna. Povinnost se týká i nových farností a také těch, které žádné majetky neměly.) má povinnost během následujícího liturgického roku slavit deset mší svatých za zemřelé dárce. Tím bude navždy povinnost splněna. Biskupové prosí věřící, aby se těchto mší svatých účastnili v hojné míře a společně se modlili za dárce, z jejichž darů mají užitek všechny dnešní farnosti. Prosí dnešní dárce, kteří žádají o mše svaté za své zemřelé, aby tentokrát upřednostnili plnění povinnosti společného slavení mší svatých za tyto zesnulé dárce a souhlasili s tím, že na jejich úmysly budou slouženy mše svaté někde jinde.

Může se církevní majetek prodávat?

V zásadě ne. Platí pravidlo, že majetek určený k hmotnému zabezpečení (opravy kostela, obživa duchovních) se nemůže zmenšovat. Máme právo užívat jen jeho výnosy. Tak nemohu prodat farní pole a opravit za to střechu kostela. Z čeho by se opravovala příště? Někdy je nutné prodat pozemek na stavbu silnice, či stavby domů, když se pole dostalo „do středu obce“. Pak je třeba prodat stavební parcely a za to koupit jiná pole nebo dobře investovat s tím, že spotřebovávat se bude jenom výnos. Například jedna farnost za prodej pozemku pořídila několik garáží, které pronajímá. To je dobré řešení. Pokud farnost nenajde vhodnou investici, uloží částku na arcibiskupství do depozita, které se používá na společné investice, a z částky dostává úrok. Jindy je možná směna pozemku, třeba kvůli scelení či lepšímu využití. Ke každé směně či prodeji nemovitostí potřebuje farnost souhlas farní rady a schválení arcibiskupství. Pokud se zcizuje kostel, historická či umělecká památka nebo věc vysoké

ceny, je nutný souhlas Svatého stolce. Podle zvláštních pravidel lze převést pozemek hřbitova, kapli či kostel obci.

Farnost má povinnost dobře hospodařit se svým majetkem. Protože většina farního majetku sloužila k obživě kněží, musí se farnost podílet na finančním zabezpečení duchovních i dnes. V naší arcidiecézi v současné době odevzdá každá farnost do mzdového fondu 30 % ze svého hospodářského výnosu a tak zvaný „desátek“ z kostelních sbírek. Tyto příjmy pokryjí necelou dvanáctinu ročních nákladů na mzdy. Ostatní zatím zajišťuje arcibiskupství. Církevní platy jsou dnes dost pod celostátním průměrem. Pro zlepšení situace musíme hledat další zdroje financování.

Posíláme peníze do Říma?

Jsme součástí světové církve. Proto se taky podílíme na jejím životě. Misionářů posíláme do světa velmi málo. Proto aspoň sbírkou na Misijní neděli podporujeme misijní země. Velkopáteční sbírkou u Božího hrobu pomáháme církvi ve Svaté zemi, kde je málo křesťanů a mnoho církevních památek. Sbírka na tak zvaný „haléř svatého Petra“ slouží papeži, aby z ní mohl pomáhat jménem církve tam, kde dochází k přírodním pohromám. Při povodních na Moravě jsme od něho také dostali dar z tohoto fondu.